

Variè Deipara in Templo Ierosolymitano...

thodoxa Ecclesia obit, retulimus.

1398 Si de ministerio Deiparæ in Templo Ierosolymitano signatim loquamur...

S. Epiphanius

12. & 13. & Castrum in Histo. Deiparæ c. 3. Unius Epiphanius Presbyteri Constant. verba accipe in vita Virginis.

De ministerio Virginis in Ecclesia Christiana.

1399 De ministerio Virginis in Ecclesia, multa hic congerere possemus. Ministrat nobis in primis carnem & sanguinem.

Guillelmus

1400 De Regia verò Deiparæ potestate in populo Hebræorum, & nunc in orthodoxa Ecclesia, augustius promicante, nonnihil dixerim.

S. Bonaventura

1401 Sol Regis vocabulo & folio nitens Christum, Luna verò Reginæ elogio decorata Mariam apprimè portendunt, ut SS. Ecclesiæ Patres, & expositores frequenter statuunt.

Regia Deipara potestas in Hebræo populo.

Gen. 1. 16.

1402 Præter ea, quæ eo loci adduximus in thodoxa Ecclesia obit, retulimus. 1398 Si de ministerio Deiparæ in Templo Ierosolymitano signatim loquamur...

Pf. 135.

Deiparæ gratiam, huc spectant quæ diximus ad illud, Et thronus meus in columna ignis: hic quippe thronus Deiparæ erat regius, è quo typicè jam Hebræorum populum gradientem per desertum ipsa gubernabat, tanquam prælecta illius Regina. Sed signatim pro Siracidis nostri verbis: Et sic in Sion firmata sum, & in Jerusalem regalis majestas mea; huc iterum vocanda illa sacræ Arcæ traductio ex domo Obdedonis ad Sionis arcem, & ipsam Davidis regiam; qui divino afflatus spiritu vix dum totius populi consensu Rex constitutus id quidem maturè, ac religiosè peregrit 2. Reg. 6. Porro Arcam testamenti, Maria nuncupant plerique Patres, quos videlis apud nostrum Mendozam t. 2. in l. reg. c. 4. v. 11. ann. 11. sect. 2. initio.

In Arca testamenti Maria Regina præfigurata.

1403 Arca verò ipsa regalem Deiparæ majestatem designans regio decorabatur diademate Exo. 25. 11. Faciesque supra coronam auream per circuitum. Cum igitur David Rex de sacra Arca in augustum sacellum vel in ipsa, vel ad ipsam regiam Aulam extructum inferenda & cogitare serid, & maturè agere occcepit, proneptim suam Mariam animo volebat Propheetico, sacrationemque tantæ Reginæ adventum, quæ inde regio ex genere Davidis concepta, in eandem aliquando Davidicam domum, & familiam per mundissimam conceptionem, & generationem erat ingressura.

Exo. 25. 11.

1404 In hanc igitur cogitationem Rex ipse prudentissimus tum omnem invehendæ Arcæ religiosum contulit apparatus; tum divina etiam providentia, si quæ pars humanam fugisset ministrorum industriam, supplemendam, & corrigendam susceperit; ne scilicet vel levissimus error in tantæ Reginæ, Marianæque Conceptionis umbram obreperet. De quo latè diximus supra, à n. 438.

1405 Tu videlis, ut hæc augustè illustres, & probè teneas quo apparatu, qua religione, quo mysterio Rex David Arcam illam regio decoratam diademate ex domo Obdedomi, in regium suum palatium intulerit. Prænovit divinitus quidem longè augustiorem Dei Arcam, Mariam proneptim suam, Angelorum, hominumque Reginam in eandem Davidicam domum per mundissimam conceptionem esse ingressuram, & in Ecclesiam perpetuò regnaturam; agnoscebat illam jam tunc in sacra illa Arca quasi regali in imagine regnantem, ab æterno in cæli, terræque Reginam singulari electione à Numine præfinitam; nec non & ab ipso conceptionis exordio Mariam Reginæ titulo & honore potituram esse, ab ignobili peccati servitute semper, & omnino immunem, ut ipse aliquando cecinit Pf. 44. Astuit Regina à dextris tuis, &c. & nos à n. 677. fuse explicuimus. Quid mirum si in publica illa sacræ Arcæ deductione, & collocatione adeò esset intentus Marianæ Conceptionis immunitati, & regis Mariæ potestati & imperio concelebrandis, ageretque de augustiore construendo palatio tantæ Reginæ, à quo ipsa populum illum feliciter gubernaret, Ecclesiam quando que orthodoxam æternam gubernatura.

1406 Construxit tandem Salomon, perfectique magnificentissimum Templum; in illud invexit testamenti Arcam ingenti apparatu, ac religiosà pompâ, ut religiosè ibi coleretur; prænosens certè, eodem, quo Pater ejus David, spiritu afflatus, Virginem Deiparam cæli terræque Reginam Arcâ illâ typicè præsignatam. Quò revoce quæ in re simili de Christo

Christo diximus supra. De Regia autem Deiparæ potestate in Ecclesia Christi jam non pauca diximus, & multa obvia extant apud Mariæ Panegyristas. Vide quæ supra à num. 448. edisserimus de Regia Domus saltus Libani structa à Rege Salomone in gratiam Deiparæ proneptis suæ.

Moralis Illustratio:

SECTIO XIII.

Benè tibi subdentur, & inservient omnes, si scias benè jugum subire aliis parendi, & inserviendi.

Non prius dicitur Christus regnare quam inservire.

1407 Non prius evulgat Incarnata Sapientia, se à Patre constitutam esse & Synagogæ, & Ecclesiæ orthodoxæ principem, cui omnes subdantur, & inserviant: Et in Jerusalem potestas mea, seu regalis majestas mea; quam ut ipsa sciverit aliis parère, & inservire: Et in habitatione sancta coram ipso ministravi. Arcana hæc extat Superioribus eruditio; qui, ut benè illis subdantur, & inserviant subditi, scire debent aliis parère, & inservire. Communis ita etiam vera est sapientum vox: neminem imperare nosse, nisi qui & parere prius probè noverit. Sapienter Plato in Critia scripsit: Magistratus ei dandus est, qui legibus maxime parebit, & hac re ceteris in civitate prænotabit: hinc enim salus est civitati, & contrarium ex contrario. Neque minus profecto scitè Aristoteles 3. Politicorum, Eum, qui benè sit administraturus imperium, aut imperium ferre prius oportere. Utrique prudens Seneca suffragatur l. 2. de Ira cap. 15. Nemo regere potest, nisi qui & regi. Ad stipulatur Solon ille legillator apud Laertium in Solone; Principem agere noli, nisi edoctus subeas. Et rursus; Si Principes secundum leges vixerint, unaqueque Civitas optime regi poterit. Sed enim verò ex Bibliorum adytis thesim illustremus.

Plato.

Imperium prius portet qui illud administraturus est.

Seneca.

Solon.

Genes. 1. 3.

1408 Genes. 1. 3. primogenita lux mundo accensa fuit, die nascentis mundi primâ: Dixitque Deus: Fiat lux; & facta est lux. Die verò creationis quartâ, Sol & Luna constanter, in firmamento, superflve expansionibus collocantur, prælustribusque Regis, & Reginæ titulis, & foliis condecorantur: Fecitque duo luminaria magna: luminare majus, ut præesset diei; & luminare minus, ut præesset nocti. Hebraicè: ad dominandum, seu, ut dominentur. Sanctus Augustinus; In principatum diei, & in principatum noctis. S. Chryost. In præfecturas diei, & in præfecturas noctis. Multorum Patrum existimatio est, primam illam lucem primo accensam die, inditam omnino esse die quarto hæc luminaribus cæli, Soli & Lunæ, tanquam hisculis, seu lampadibus. Nisi tibi ardeat magis altera S. Thomæ opinio, in scholis communior, afferentis illam primogenitam lucem fuisse quidem ipsum Solem adhuc informem, & imperfectum. Hinc quæstunculam excitaverim haud importunam. Ecce Sol & Luna die illa quarta ad principatum, seu præfecturas diei, & noctis condita dicuntur? Cur non prius, à prima nempe die, in qua lux ea ipsa, qua postea illuxerunt, formata est, vel Sol ipse conditus, etsi informis adhuc, & imperfectus? Nonne vel à primo eo die lux illa Solis informiter diffundebatur, illudque col-

Cur Soli, & Luna non datur præfectura usque ad diem quartum?

P. Hæph. de Flores in Eccles.

lustrare cepit ad eum morem, quo postea erat illustraturus; distinguens sic tres primos dies ex vespere, & manè constitutos? Quare lux illa Solis, vel Sol ipse illuminans, extunc prælustris Regis vocabulo non donatur? Certè arcanè voluit Deus honorarium illum præfecturæ, seu principatus titulum, ad quartum diem differre; ne prius præesse & dominari alius Sol diceretur, quam sciret jugum subire parendi, & inserviendi. Sciat antea terras undique ambire & illustrare Lei jutiù; sciat benè aliis par re, & inservire; sciat cælestes influxus ministrare, ut postmodum benè sciat principandi potestate frui. Et fortasse hac de causa Solis præfecturam quarta die illi concessam approbavit Deus, uti & primam ejus lucem: Et vidit Deus quòd esset bonum. Genes. 1. 18. Ut enim argutè Ambrosius lib. 4. Hexa. cap. 1. Bonus quidem Sol, sed ministerio, non imperio. Ac properea Sol vocatus Hebraicè Semes, à verbo Chaldaico (ut nonnulli putant) samis, quod ministrare significat: est enim Dei, & naturæ minister, quasi facem præferens: Page de acha. Sic nomen inscripta strando di præ se fert & obsequium, quod aliis præstat, & imperii præfecturam in alios. O pulchra argumenti nostri illustratio, & imperantium disciplina!

1409 Genes. 1. 26. formantur à Deo Adamus, & Eva, totius humani generis Principes, pleneque donantur in omnes animantes dominio: Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram; & præsit piscibus maris, & volatilibus cæli, & bestiis, universaque terræ. Quod non solum ad Adamum, sed ad Evam quoque pertinet; uti Hebraicè ostenditur, ut præsit, & v. 28. ad utrumque dicitur: Dominamini, Hebraicè, imperate, descendite. Certè & imperio decorantur, & de descensu, seu obsequio simul admonentur. Quid hoc, quæso? Aperit sacer ipse textus Genes. 2. 16. Nam vixdum creati illi sunt & paradisi delitiis fruebantur, cum ecce Deus primordiale legem & præceptum utrique imponit, & obsequium exigit. Præcepit ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede; de ligno autem scientia boni, & mali ne comedas. LXX. vertunt in plurali: comedite; & ne comedatis. Jam ergo, quid est, quod tantoperè festinet Deus, primis Parentibus orbis Monarchis recens constitutis præceptum imponere, & obedientiam extorquere? Quid obsequium cum imperaturis? Quid lex cum Principibus? Porro id unum exigebat Deus, ut Adamus, & Eva benè imperaturi Principes, scirent etiam benè obtemperare; ut subderentur Creatori suo, ut illis creata omnia subderentur. Nam ille quidem benè imperat, qui benè scit obedire. Ut enim moralissimè ad rem præsentem S. Gregor. Magnus lib. 1. Reg. 1. cap. 1. Recte conversationis est, ut præesse non audeat, qui subesse non didicerit; nec obedientiam subiectis imperet, quam prælati non novit exhibere. Sic ad imperi fastigium per obsequii descensum securè pervenitur; Imperate, descendite.

1410 Huc refero solemnem apud Israelitas inaugurandi Regis ritum, à Deo etiam præscriptum Deut. 17. 18. Postquam sederit in solio regni sui, describet sibi Deuteronomium vna lex legis hujus in volumine, accipiens exemplar, & tradebatur sacerdotibus leviticæ tribus, & habebit secum, legetque illud omnibus diebus vite suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba, & cetera.

H h 2

ceremonias ejus, quae in lege praecipua sunt. Adde, quod apertius de more constet, inaugurationem Joasi Regis, quae extat 4. Reg. 11. 12. Produxitque Joiada Sacerdos filium Regis, & posuit super eum diadema, & testimonium. Quid sit autem testimonium, Hebraice geduth, constat ex 2. Paral. 23. 11. ubi eadem Joasi coronatio reperitur: Et imposuerunt ei diadema, & testimonium, dederuntque in manus ejus tenendam legem. Et certe S. Hieronymus vocem illam testimonium sic intellexit in Tradit. Hebraicis: Testimonium, Phylacteria, eod quod in illis decem verba legis essent. Atque in eodem sensu vocem interpretati sunt ad locum citatum ex 4. Regum Rabanus, Angelomus, Hugo, Anselmus Laudunensis, Lyra, Abulensis, Caietanus, Sa, & alii; licet alia meditentur Hebraizantes Juniores. Porro, ut ad causam redeam, inaugurando Regi divina lex, ab ipso sibi diligentissime descripta, tradebatur, ut qui se prelatum populo videret regendo, ipse se regendum divinis legibus subdi debere meminisset. Verba sunt S. Bedae in libro 30. Quaestionum in lib. Regum q. 19. 1411 Neque longè abest Ecclesiae Graecae consuetudo illa, cuius meminit S. Chrysof. in Homil. de Vestibus Sacerdot. Et ex eo Photius Codice 277. Bibliotheca. Absoluta, inquit, auctoritas, neque cujusquam subiecta imperio, intolerabilis est, & difficilis: ideo in lege gratia qui Pontifices Maximi sunt, Evangelium in capite recipiunt, ut electus intelligat, quod veram Evangelii thiam accipiat, & tamen aliorum caput constituatur, legibus tamen eisdem subiciatur: & aliis imperanti lex imperet. Pervasit ad Latinas aliquas Ecclesias eadem consuetudo, qua auctorandi Episcopi capiti novum testamentum, lex nempe Evangelica imponebatur: cuius meminere Alcuinus lib. de divinis officiis cap. 33. & Amalarius lib. 2. de iisdem Ecclesiasticis officiis cap. 14. nisi quod illam recentiore putarunt, cum tamen ab Heroicis Doctorum temporibus receptam fuisse constat ex Chrysof. ludento testimonio nuperim dato. Nimirum prudentissime utriusque Ecclesiae, Israeliticae, & Evangelicae legislatores, dum in illa Reges legem manibus tenentes inaugurarent: in hac Episcopos Evangelium capiti imponentes crearent, sacris his ritibus significarunt, eos, qui alius imperaturi essent minime id ex aequo, & bono facturos, nisi divinis ipsi legibus obtemperarent: securissime enim imperat qui perfectissime obedit. 1412 Sic de Evangelica Ecclesia, aut de B. Virgine antè dicebat Psalmus Pf. 44. 10. Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Ex Hebraeo, & Graeco (ut supra adstruxi) lectissime verti potest: Prompta, & expedita exitit ad obediendum, ad ministrandum. Unde Rufinus Aquileiensis explicat: Astitit Regina à dextris tuis parata servire. Chaldea Paraphrasis transfert: Stabit liber legis in latere dextera. Etenim & Regina praedicatur, & ejus obsequium, & obedientia commendatur. Ut aequissimam, ut imperio utilissimam & commodissimam futuram fuisse Reginam, praediceret Pfaltes, ipsam vaticinatur obsequenissimam. Astitit, ministravit, obediit Regina. Non prius illa regnum inivit, quam subivit; non prius imperavit, quam paravit: ut tantae Reginae exemplo Praepositi erudiantur, & ad obedientiam informantur.

1413 Consonat Isaias cap. 62. vers. 3. & 4. Isai. 62. 3. ubi Ecclesiam praedici. sublimi regni diademate à Deo coronandam, quando novo nomine indito divinitus cognominaretur Hebsiba, id est, voluntas mea in ea. Sic ille. Vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominabit. Et erit corona gloriae in manu Domini, & diadema regni in manu Dei tui. Multi multa hic meditantur, atque hac corona ipsum Deum redimitum explicant. Non damno: sed neque me dammandum ab illis arbitror, si diversa promam. Etenim Christiana Ecclesia & Regina est coronata, & sicut corona, quia nobiliori sui parte coronatur, Apostolis nempe, virisque Apostolicis Apoc. 12. 1. Igitur Dominus Ecclesiae coronam manu tenet, illustriores ejus filios pretiosissimis virtutum gemmis exornat, quasi regum diadema, quo Sponsam Ecclesiam, felicissimam Reginam coronet. Subtextit deinde Isaias: Non vocaberis ultra derelicta, & terra tua non vocabitur amplius desolata, sed vocaberis voluntas mea in ea. Postrema haec verba variè enodantur. Alii enim activè accipiunt, quasi ea Deus in oratione, voluntas mea in ea, significetur, suam erga Ecclesiam benevolentiam magnis operibus testaturus. Ab aliis passivè accipiuntur, ut asserat Vates, voluntatem Dei in Ecclesia semper extitutam, quia ipsa divinae voluntati in omnibus esset obsecutura. Ego indifferenter orationem ad utrumque refero, atque prophetiam sententiam ex utroque compleo, maxime cum alterum alteri connexum esse videam, ut quae voluntati Dei obtemperavit, Deo chara evasura fuerit praedicta. Sed de hoc aliàs. Illud unum agebam, ut regiam Ecclesiae gloriam, summumque regni diadema huic obedientiae devinctum esse ostenderem ex Isai dicente, & coronandam sublimi diademate orthodoxam Ecclesiam, & magnifico titulo nuncupandam Hebsiba, id est, voluntas mea in ea. Certè utrumque Vates moralissimè adsociavit, & regnum, & obsequium: ut Principes erudiat, non benè imperatores, si vel uni benè parere nesciant. Sciant obedire, ut fortunatè imperent. 1414 Huc etiam revocaverim illa Zachariae verba c. 9. 16. Lapidés sancti elevabuntur super terram. Pro sancti, est Hebraicè nezzer quod coronam significat, seu diadema: lapides corone, seu diadematis. Pro elevabuntur, verti potest, ut multi vertunt, volentur. Etenim lapides corone appellantur; hic Apostoli, mystagogi, & Ecclesiae Principes adducti à Christo in honorem illum, quem pretiosi lapides habere solent in Regio diademate. Ut verò ad illum regni culmen evehantur, volubiles esse debent, agiles, ac celeres in Dei obsequio; nec prius principandi potestate fruantur, quam sint obedientiae intellissimi, & ad alterius voluntatem volvantur. Sicut lapides rotundi (ait ibi Rupertus) faciliè volvi possunt, & citius moventur secundum voluntatem ejus, qui uspiam illos ducere vult; ita illi Salvatoris imperium sequuntur, & per obedientiae benevolentiam semper volubiles, & ad iussa peragenda currentes.

SECTIO XIV.

Ubi alta pax floret, ibi divina Christi potestas, & Regia splendet majestas.

1415 Hoc illud est, quod de se testatur Incarnata Sapiencia: Et in Jerusalem potestas

potestas mea, seu regalis majestas mea. Nam Jerusalem visionem pacis sonat: ut fert communis Doctorum existimatio, quos videtis apud Pinedam nostrum in c. 1. Ecclesiasticae vers. 1. numero suo 66. Aliunde thesim illustremus. Isaias 11. 6. sic de Christo Domino gloriosè praedixit: Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hodo accubabit; vitulus, & leo, & ovis simul morabuntur, & Puer parvulus minabit eos. Adagialis locutio est, qua ostenditur pax alta, & summa in una fide, & Ecclesia consensio. Puer verò tenellus, qui feros alioquin homines suo erat moderaturus arbitratu, & imperio, Christus est, ejusque imitatores, & vicarii. Ut autem divina Christi potestas, regiaque majestas tunc nimpere splendere intelligantur, cum pax floret Evangelica, subtextit Vates: Radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, & erit sepulchrum ejus gloriosum. Christum radicem appellat, id est, virgam seu stirpem ex stirpe Davidis Regia succrescentem, ut regiam illius potestatem eleganter exprimat. Unde rectè S. Basilius in ea verba: Radix Jesse quidem, quod ex legitima serie regia successione Deifera caro assumpta sit. Pro illis, qui stat in signum populorum, LXX. Interpretes vertunt: Et quae confurgit ut princeps sit gentium. Paulus ad Rom. 15. 12. Qui exurgeret regere gentes. Vel ex Hebraeo; imperare gentibus. Vides eò spectare Christi adventum, ut divina ejus potestas, regiaque majestas planè, ac plenè ostendatur? Expende modo, quomodo & quam gloriosè resplenduerit. Et erit sepulchrum ejus gloriosum. Ex Hebraeo cum Forerio legi potest: Et erit, Regia ejus, vel palatium ejus gloriosum: aut etiam donarium ejus (quod scilicet ei afferent gentes) gloriosum. Vatabilis haud malè: Erat regnum ejus tranquillum, & gloriosum. Ecce unde Christi potestas usque adeo resplendens; ecce unde regia ejus majestas confirmata, longè lateque diffusis; à tranquillitate, ab alta inter fideles pace florente. Floreat in Ecclesia pax Christiana, floreat vocum, & animorum consensus; nullus erit, qui Christum Regem non agnoscat: supremum; supremos ei deferent nationes universae honores. Certè fidelium diffidens perversitas, regiam Christi majestatem obscurat, quae non nisi per Christianorum pacem entitè atque in lucem protrahit, clara toto orbe & illustris fit. Palatium est Ecclesia, domus ampla est, in qua regia Christi majestas magnificè ostenditur. Domum autem Dei, fideles non faciunt, nisi quando charitate compaginantur, ut inquit Sanctus August. to. 10. Ser. 9. in Annivers. Ecclesiae; subditque: Ligata ista, & lapides si non sibi certo ordine cohaerent, nemo huc intraret. 1416 Pf. 71. 7. sic David de Christo Domino praecinebat: Orietur in diebus ejus justitia, & abundantia pacis, donec auferatur Luna. Hebraicè pro orietur, est, germinabit, florebunt copiosa pax, donec non sit luna, id est, perpetuò usque ad mundi consummationem, quando luna in statum perfectiorem reducenda erit. Et pacis ubertatem, & perpetuitatem in Evangelica Ecclesia antedicit. Et verò quid subinde Dilucide ostendit è vestigio. Et dominabitur à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos orbis terrarum, &c. Et adorabunt eum omnes Reges terrae, omnes gentes servient ei. De Christi imperio quoquoversus adultimas terrarum oras latissime diffuso, & non alius quam totius P. Uleph. de Flores in Eccles.

orbis limitibus contento; nec non de incredibili Christianorum proventu, qui corporati Verbi regiam, ac planè divinam majestatem reverentur, vaticinatio est. Nec mirum, cum hoc Dominici imperii incrementum nactum fuerit, pro asylo, pro fundamento, tantam illam Evangelicae pacis ubertatem, & perpetuitatem. Etenim quò plus germinabat, & florebat in Christiana republica pax, eò plus crescebat Christianorum numerus, & enitescerebat regia Christi majestas; excrevit haec in immensum, illà similiter excreverunt. Consonat fatidico Regi Zacharias cap. 9. 10. Christi personam agens: Et disperdam quadrigam ex Ephraim, & equum de Jerusalem, & dissipabitur arcus belli, & loquetur pacem gentibus. Ecquid sub hac alta pace per Evangelium stabilita? Exprimit continenter: Et potestas ejus à mari usque ad mare, & à fluminibus usque ad fines terrae. Ad omnes igitur mundi plagas Christi regnum sese diffundet, supremam ejus majestatem agnoscent, & adorabunt omnes terrae nationes; si bella ex Christianorum societate depellantur, si pax alta affulgeat, quam status adducit Evangelicus. Huc etiam spectat Isaias c. 2. à v. 1. ad 5. 1417 Aptam personam fuisse Aaronem, qui Christum Dominum repraesentaret, communis existimatio est, eorum praesertim, qui Pontificis ornamentis, tanquam supremum Antifitem, gloriosè indutum ob oculos sibi proponunt. Est hic quod consideremus de lamina, seu corona aurea, Sacerdotalis capitis ornamentum. Exod. 28. 36. Facies & laminam de auro purissimo in qua sculpsit opere calatoris, Sanctum Domino. Haec lamina corona appellatur à nostro Siracide cap. 45. 14. Corona aurea super mirram ejus expressa signo sanctitatis, & gloria honoris, opus virtutis, id est, gloriae, majestatis, potestatis, & auctoritatis regiae, & sacerdotalis. Diadema similiter nominatur Sapient. 18. 24. Et quidem hoc ornamentum nezzer Hebraicè dictum, id est, corona, diadema. Portendebat indubiè supremum Christi imperium, regiam majestatem, & potestatem, in omnes creaturas, ut Rupertus observat lib. 4. in Exod. cap. 23. Lamina aurea fronti imminens, corona est gloria, & honoris in capite Redemptoris. Gloria, inquit, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum, omnia subiecisti sub pedibus ejus. Expende modò ubi haec regalis Christi majestas magnificè enitescat. Certè ubi multa dantur Evangelicae pacis, & concordiae insignia; in vestimentis nempe Sacerdotalibus; tunica praesertim hyacinthina, è cujus limbo appensa conspiciebantur septuaginta duo malogranata, & totidem aurea tintinnabula alternatim immixta: Exod. 28. 33. Ut enim S. Prosper p. 2. cap. 3. meditat, per mala punica omnis Ecclesia per mundum connexos, ut grana intrinsecus, continens populos in vinculo pacis, bellissime designatur. Sonore autem illo, quem aurea tintinnabula simul edebant, omnium elementorum inter se consonantiam designari, putabat Philo Hebraeus lib. 3. de vita Moysis. Sed melius noster Alcazar in cap. 2. Cantico-rum in Adnotatione de malogranatis, adumbrari existimat summum fidelium consensum, & Christianae pacis harmoniam, quam inter se colebant diligentissime Christiani primitivi, quorum erat cor unum, & anima una. Act. 4. 32. Hac igitur alta pace in Ecclesia florebat, & resonante, mirum in modum entituit divina Christi potestas, regiaque majestas; subiecta omnia sub

4. Reg. 11. 12. Produxitque Joiada Sacerdos filium Regis, & posuit super eum diadema, & testimonium. Quid sit autem testimonium, Hebraice geduth, constat ex 2. Paral. 23. 11. ubi eadem Joasi coronatio reperitur: Et imposuerunt ei diadema, & testimonium, dederuntque in manus ejus tenendam legem. Et certe S. Hieronymus vocem illam testimonium sic intellexit in Tradit. Hebraicis: Testimonium, Phylacteria, eod quod in illis decem verba legis essent. Atque in eodem sensu vocem interpretati sunt ad locum citatum ex 4. Regum Rabanus, Angelomus, Hugo, Anselmus Laudunensis, Lyra, Abulensis, Caietanus, Sa, & alii; licet alia meditentur Hebraizantes Juniores. Porro, ut ad causam redeam, inaugurando Regi divina lex, ab ipso sibi diligentissime descripta, tradebatur, ut qui se prelatum populo videret regendo, ipse se regendum divinis legibus subdi debere meminisset. Verba sunt S. Bedae in libro 30. Quaestionum in lib. Regum q. 19. 1411 Neque longè abest Ecclesiae Graecae consuetudo illa, cuius meminit S. Chrysof. in Homil. de Vestibus Sacerdot. Et ex eo Photius Codice 277. Bibliotheca. Absoluta, inquit, auctoritas, neque cujusquam subiecta imperio, intolerabilis est, & difficilis: ideo in lege gratia qui Pontifices Maximi sunt, Evangelium in capite recipiunt, ut electus intelligat, quod veram Evangelii thiam accipiat, & tamen aliorum caput constituatur, legibus tamen eisdem subiciatur: & aliis imperanti lex imperet. Pervasit ad Latinas aliquas Ecclesias eadem consuetudo, qua auctorandi Episcopi capiti novum testamentum, lex nempe Evangelica imponebatur: cuius meminere Alcuinus lib. de divinis officiis cap. 33. & Amalarius lib. 2. de iisdem Ecclesiasticis officiis cap. 14. nisi quod illam recentiore putarunt, cum tamen ab Heroicis Doctorum temporibus receptam fuisse constat ex Chrysof. ludento testimonio nuperim dato. Nimirum prudentissime utriusque Ecclesiae, Israeliticae, & Evangelicae legislatores, dum in illa Reges legem manibus tenentes inaugurarent: in hac Episcopos Evangelium capiti imponentes crearent, sacris his ritibus significarunt, eos, qui alius imperaturi essent minime id ex aequo, & bono facturos, nisi divinis ipsi legibus obtemperarent: securissime enim imperat qui perfectissime obedit. 1412 Sic de Evangelica Ecclesia, aut de B. Virgine antè dicebat Psalmus Pf. 44. 10. Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Ex Hebraeo, & Graeco (ut supra adstruxi) lectissime verti potest: Prompta, & expedita exitit ad obediendum, ad ministrandum. Unde Rufinus Aquileiensis explicat: Astitit Regina à dextris tuis parata servire. Chaldea Paraphrasis transfert: Stabit liber legis in latere dextera. Etenim & Regina praedicatur, & ejus obsequium, & obedientia commendatur. Ut aequissimam, ut imperio utilissimam & commodissimam futuram fuisse Reginam, praediceret Pfaltes, ipsam vaticinatur obsequenissimam. Astitit, ministravit, obediit Regina. Non prius illa regnum inivit, quam subivit; non prius imperavit, quam paravit: ut tantae Reginae exemplo Praepositi erudiantur, & ad obedientiam informantur.

Jerusalem, id est, visio pacis. Isai. 11. 6. sic de Christo Domino gloriosè praedixit: Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hodo accubabit; vitulus, & leo, & ovis simul morabuntur, & Puer parvulus minabit eos. Adagialis locutio est, qua ostenditur pax alta, & summa in una fide, & Ecclesia consensio. Puer verò tenellus, qui feros alioquin homines suo erat moderaturus arbitratu, & imperio, Christus est, ejusque imitatores, & vicarii. Ut autem divina Christi potestas, regiaque majestas tunc nimpere splendere intelligantur, cum pax floret Evangelica, subtextit Vates: Radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, & erit sepulchrum ejus gloriosum. Christum radicem appellat, id est, virgam seu stirpem ex stirpe Davidis Regia succrescentem, ut regiam illius potestatem eleganter exprimat. Unde rectè S. Basilius in ea verba: Radix Jesse quidem, quod ex legitima serie regia successione Deifera caro assumpta sit. Pro illis, qui stat in signum populorum, LXX. Interpretes vertunt: Et quae confurgit ut princeps sit gentium. Paulus ad Rom. 15. 12. Qui exurgeret regere gentes. Vel ex Hebraeo; imperare gentibus. Vides eò spectare Christi adventum, ut divina ejus potestas, regiaque majestas planè, ac plenè ostendatur? Expende modo, quomodo & quam gloriosè resplenduerit. Et erit sepulchrum ejus gloriosum. Ex Hebraeo cum Forerio legi potest: Et erit, Regia ejus, vel palatium ejus gloriosum: aut etiam donarium ejus (quod scilicet ei afferent gentes) gloriosum. Vatabilis haud malè: Erat regnum ejus tranquillum, & gloriosum. Ecce unde Christi potestas usque adeo resplendens; ecce unde regia ejus majestas confirmata, longè lateque diffusis; à tranquillitate, ab alta inter fideles pace florente. Floreat in Ecclesia pax Christiana, floreat vocum, & animorum consensus; nullus erit, qui Christum Regem non agnoscat: supremum; supremos ei deferent nationes universae honores. Certè fidelium diffidens perversitas, regiam Christi majestatem obscurat, quae non nisi per Christianorum pacem entitè atque in lucem protrahit, clara toto orbe & illustris fit. Palatium est Ecclesia, domus ampla est, in qua regia Christi majestas magnificè ostenditur. Domum autem Dei, fideles non faciunt, nisi quando charitate compaginantur, ut inquit Sanctus August. to. 10. Ser. 9. in Annivers. Ecclesiae; subditque: Ligata ista, & lapides si non sibi certo ordine cohaerent, nemo huc intraret. 1416 Pf. 71. 7. sic David de Christo Domino praecinebat: Orietur in diebus ejus justitia, & abundantia pacis, donec auferatur Luna. Hebraicè pro orietur, est, germinabit, florebunt copiosa pax, donec non sit luna, id est, perpetuò usque ad mundi consummationem, quando luna in statum perfectiorem reducenda erit. Et pacis ubertatem, & perpetuitatem in Evangelica Ecclesia antedicit. Et verò quid subinde Dilucide ostendit è vestigio. Et dominabitur à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos orbis terrarum, &c. Et adorabunt eum omnes Reges terrae, omnes gentes servient ei. De Christi imperio quoquoversus adultimas terrarum oras latissime diffuso, & non alius quam totius P. Uleph. de Flores in Eccles.

Zacha. 9. 10. Christi personam agens: Et disperdam quadrigam ex Ephraim, & equum de Jerusalem, & dissipabitur arcus belli, & loquetur pacem gentibus. Ecquid sub hac alta pace per Evangelium stabilita? Exprimit continenter: Et potestas ejus à mari usque ad mare, & à fluminibus usque ad fines terrae. Ad omnes igitur mundi plagas Christi regnum sese diffundet, supremam ejus majestatem agnoscent, & adorabunt omnes terrae nationes; si bella ex Christianorum societate depellantur, si pax alta affulgeat, quam status adducit Evangelicus. Huc etiam spectat Isaias c. 2. à v. 1. ad 5. 1417 Aptam personam fuisse Aaronem, qui Christum Dominum repraesentaret, communis existimatio est, eorum praesertim, qui Pontificis ornamentis, tanquam supremum Antifitem, gloriosè indutum ob oculos sibi proponunt. Est hic quod consideremus de lamina, seu corona aurea, Sacerdotalis capitis ornamentum. Exod. 28. 36. Facies & laminam de auro purissimo in qua sculpsit opere calatoris, Sanctum Domino. Haec lamina corona appellatur à nostro Siracide cap. 45. 14. Corona aurea super mirram ejus expressa signo sanctitatis, & gloria honoris, opus virtutis, id est, gloriae, majestatis, potestatis, & auctoritatis regiae, & sacerdotalis. Diadema similiter nominatur Sapient. 18. 24. Et quidem hoc ornamentum nezzer Hebraicè dictum, id est, corona, diadema. Portendebat indubiè supremum Christi imperium, regiam majestatem, & potestatem, in omnes creaturas, ut Rupertus observat lib. 4. in Exod. cap. 23. Lamina aurea fronti imminens, corona est gloria, & honoris in capite Redemptoris. Gloria, inquit, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum, omnia subiecisti sub pedibus ejus. Expende modò ubi haec regalis Christi majestas magnificè enitescat. Certè ubi multa dantur Evangelicae pacis, & concordiae insignia; in vestimentis nempe Sacerdotalibus; tunica praesertim hyacinthina, è cujus limbo appensa conspiciebantur septuaginta duo malogranata, & totidem aurea tintinnabula alternatim immixta: Exod. 28. 33. Ut enim S. Prosper p. 2. cap. 3. meditat, per mala punica omnis Ecclesia per mundum connexos, ut grana intrinsecus, continens populos in vinculo pacis, bellissime designatur. Sonore autem illo, quem aurea tintinnabula simul edebant, omnium elementorum inter se consonantiam designari, putabat Philo Hebraeus lib. 3. de vita Moysis. Sed melius noster Alcazar in cap. 2. Cantico-rum in Adnotatione de malogranatis, adumbrari existimat summum fidelium consensum, & Christianae pacis harmoniam, quam inter se colebant diligentissime Christiani primitivi, quorum erat cor unum, & anima una. Act. 4. 32. Hac igitur alta pace in Ecclesia florebat, & resonante, mirum in modum entituit divina Christi potestas, regiaque majestas; subiecta omnia sub